

FLORA VAN MARKEN.

Samengesteld door G. Kruseman Jr.

(Mededeeling no. 26 van de Zuiderzee-Commissie).

Nu van alle Zuiderzee-eilanden flora's verschenen zijn, behalve van Marken, kwam het ons voor, dat deze niet achterwege mocht blijven, al is de flora van dit eiland ook zeer arm en eentonig.

Vroeger, in 1887, heeft Boerlage een overzicht van de plantengroei van dit eiland gegeven, nadat hij het tweemaal bezocht had, n.l. op 26 Mei en in September van het jaar 1886, waarbij hij de eerste maal door Vuycck, die toen nog student was, vergezeld werd.

Voordien, 1884, schijnt Lako et geweest te zijn, zoals uit de Prodromus blijkt; nadien werd er door Suringar en Vuycck in 1893 verzameld en in 1905 door Hunger.

De Zuiderzeecommissie maakte drie tochten naar Marken; respectievelijk op 2. VI. 1929; 17. VI. 1932 en IX. 1933, waarvan, behalve van de laatste, in het Correspondentieblaadje verslag gedaan werd. (Zie Deel I pag. 139; Deel II pag. 98).

Marken heeft slechts een oppervlakte van 295 ha met inbegrip van de dijken; gelegen in de kwartierhokjes 17 42; 44 en 18 31; 32; 33; 34 van blad M. 4.

Doordat het eiland alleen maar door een zomerkade tegen de Zuiderzee beschermd was, liep het ieder jaar bij stormvloed onder. Deze steeds terugkerende overstromingen met zout water bepaalden zowel de begroeiing als gebruik en bewoning. Alle huizen staan op terpen bijeen, hier werven geheten; het land is slechts als weiden en hooiland te gebruiken, omdat zilte overstromingen land- en tuinbouw uitsluiten.

Het polderpeil wordt door spuien op peil gehouden.

Bij de inventarisatie viel op, dat de begroeiing uit verschillende „gezelschappen” bestond, die hoewel niet sociologisch onderzocht, toch hier vermeld zullen worden.

1. De werven dragen, zoals te verwachten, een ruderaal en nitrophiele vegetatie; tuinonkruiden en andere begeleiders der menselijke woningen.

2. De dijken, hoog boven het grondwater en slechts zelden overstroomd, vertonen de echte zilte dijkflora.

3. Het hogere weiland wordt voornamelijk door *Triticum repens* en *Leontodon* bewoond.

4. Het vochtige weiland is begroeid met een vegetatie, zoals de meeste „buitenlanden” langs de Zuiderzee dragen; veel zoutplanten met enkele zoutverdragende, zoals b.v. *Agrostis stolonifera* en *Festuca rubra*.

5. Het drasse weiland is begroeid met kort blauw bamboe-achtig riet, met *Salicornia*, *Suaeda*, *Puccinellia*-soorten en *Triglochin maritima* er tussen in.

6. De sloten met *Potamogeton pectinatus* en *pusillus* en vroeger *Ruppia*.

7. De buitenlanden bestaan uit *Phragmites*, dat zich goed in de golfslag houdt.

Opmerkelijk is de plat-aanliggende begroeiing der spleten tussen de basaltblokken. Ze bestaat uit:

Plantago coronopus (zeer kleine dwergvormen), *Lepidium rudemale*, *Puccinellia distans prostratus* (dit zijn kleine plantjes, die platgedrukt tegen de stenen liggen met naar alle zijden haar takken), *Coronopus Ruellii* en *Sagina stricta*.

Verder zijn natuurlijk de kleiputten slechts ten dele begroeid, zoals men steeds op dergelijke plaatsen ziet, waar klei in een zilt overstromingsgebied gegraven wordt. Er groeit hier, terwijl de grond niet voor 100% bedekt is, *Salicornia*, *Suaeda*, *Triglochin maritima* en *Aster Tripolium*. Het wordt niet gemaaid!

Lijst van soorten op Marken gevonden.

Met „algemeen” zijn aangegeven die planten, die in meer dan drie hokjes gevonden zijn, anders zijn de Kwartierhokjes vermeld.
B & V = Boerlage en Vuyck

H = Hunger

Sur = Suringar

† = slechts het etiket in het Herbarium N.B.V. gevonden.

Acer Pseudo-platanus L. 17; 44 1886 B & V Kerkhof; 1905 H.

Achillea Millefolium L. 18; 32 1886 B & V Kerkhof; 1905 H.

Aegopodium Podagraria L. 18; 32.

Agrostis stolonifera L. alg., 1886 B & V vermelden *maritima pseudopungens* is alles evenwel *salina*; 1905 H.

Alopecurus bulbosus L. alg. 1886 B & V.

Alopecurus geniculatus L. 18; 33.

Althaea officinalis L. 1886 B & V; 1905 H.

- Apium graveolens* L. 1905 H.
Arenaria serpyllifolia L. 17; 44.
Artemisia maritima L. alg. 1886 B & V.
 gallica 1886 B & V; 1893 V. Sur.
 salina 1893 V. Sur.
 Door ons werden de variëteiten niet nader onderzocht. Doch de soort is op Marken zeer variabel, wel werd er veel materiaal verzameld.
Artemisia vulgaris L. 17; 42.
Aster Tripolium L., alg. 1886 B & V; 1905 H.
Atriplex hastatum L. alg. 1905 H.
Atriplex littorale L. 17; 44 1905 H.
Atriplex patulum L. 18; 33, 34; 1886 B & V.
Bellis perennis L. 18; 32, 34; 1886 tuin dokter B. Kort geleden door de Z.Z.C. bij de vuurtoren ontdekt, doch daar ook alleen.
Brassica nigra Koch. 1905 H.
Bromus mollis L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Bromus sterilis L. 18; 33.
Capsella Bursa-pastoris Med. 17; 44, 18; 33, 34; 1886 B & V; 1905 H.
Carex vulpina L. 18; 33.
Cerastium glomeratum Thuill. 17; 42, 18; 32.
Cerastium caespitosum Gilib. 18; 33, 34; 1886 B & V; 1905 H.
Chenopodium album L. 17; 44, 18; 34; 1886 B & V Kerkhof; 1905 H. erg jong.
(Chenopodium Bonus-Henricus vervalt (zie Prod.) is *Atriplex*).
Chenopodium glaucum L. 17; 42.
Chenopodium rubrum L. 17; 42, 18; 32, 33.
Cirsium arvense Scop. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Cirsium lanceolatum Hill. 18; 32, 33, 34; 1886 B & V; 1905 H.
Cochlearia anglica L. 17; 42; 1886 B & V.
Cochlearia officinalis L. 17; 42; 1905 H.
Convolvulus sepium L. tuin dokter 1886 B & V; 1905 H.
Convolvulus arvensis L. Kerkhof en Steendijk 1886 B.; Kerkhof 1905 H.
Coronopus procumbens Gilib. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Dactylis glomerata L. 17; 42.
Epilobium angustifolium L. 17; 44.
Eryngium campestre. L. 18; 34.
Festuca arundinacea Schreb. alg.; 1886 B.; 1905 H.
Festuca pratensis Huds. 1886 B & V.
Festuca rubra L. alg.

- F. rubra* L. *commutata* Gaud (= *fallax* Hack.) 1886 B.
Fraxinus excelsior L. 17; 44.
Galium Aparine L. 17; 42, 44; 1886 B & V; 1905 H.
Glaux maritima L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Hedera Helix L. huis dokter 1886 B.
Holcus lanatus L. 18; 33.
Honckenya peploides Ehrh. 1905 H.
Hordeum maritimum With. 17; 44, 18; 31; 1884 Lako; 1886 B., 1905 H.
Hordeum secalinum Schreb. 17; 42, 18; 31, 33; 1886 B.; 1905 H.
Ilex Aquifolium L. tuin dokter 1886 B.
Juncus compressus Jacq. 18; 33.
Juncus conglomeratus L. 17; 42, 44.
Juncus Gerardi Loisl. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Lemna minor L. 18; 33.
Leontodon autumnalis L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Lepidium ruderales L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Linaria vulgaris Mill. 17; 44, 18; 32, 33 Kerkhof en Steendijk 1886 B.; 1905 H.
Lolium perenne L. alg.; 1886 B.; 1905 H.
tenue Prod. 1886 B.
Lonicera Periclymenum L. kerkhof 1886 B & V.
Malva neglecta Wallr. H. 1905.
Malva pusilla With. 17; 42.
Matricaria maritima L. alg.; Kerkbuurt 1886 B & V (Bij *Boerlage* als *M. Chamomilla*); 1905 H.
Melilotus altissimus Thuill. 17; 42.
Myriophyllum spicatum L. 1905 H.
Oenanthe Lachenalii C. C. Gm. 1905 H.
Papaver dubium L. 1886 B & V Kerkhof; 1905 H.
Pastinaca sativa L. 1905 H. †.
Phalaris arundinacea L. 17; 42.
f. picta 1886 tuin dokter B.
Phragmites communis Trin. alg.; 1886 B & V.
Plantago Coronopus L. alg. 1886 Westdijk B & V; 1905 H.
Plantago lanceolata L. 1905 H.
var. capitellata Koch 1886 B & V.
Plantago major L. alg. 1886 B & V; 1905 H. †.
Plantago maritima L. alg.; Westdijk B & V; 1905 H.
Poa annua L. alg.; 1886 B & V.
Poa pratensis L. alg.; 1886 B & V.
Poa trivialis L. alg.; 1886 B & V.
Polygonum aviculare L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.

- Polygonum Convolvulus* L. 17; 44, 18; 33.
Polygonum lapathifolium L. ssp. *nodosum* Weinm. 17; 42.
Potamogeton pectinatus L. alg.; 1886 B & V; 1893 Sur.; 1905 H.
Potamogeton pusillus L. 18; 32.
Potentilla anserina L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Puccinellia distans Parl. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Puccinellia maritima Parl. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Puccinellia retroflexa Holmb. 17; 42. 18; 31, 34.
Puccinellia distansretroflexa 17; 42.
Ranunculus acer L. 1905 H.
Ranunculus repens L. alg. 1886 B & V; 1905 H.
Ranunculus sceleratus L. 17; 42. 18; 32.
Rorippa silvestris Besser 17; 42.
Rumex Acetosa L. 17; 44.
Rumex Acetosella L. 17; 42.
Rumex crispus L. 17; 42, 44. 18; 33; 1886 B & V; 1905 H.
Rumex obtusifolius L. 17; 42, 44.
Ruppia rostellata Koch 1905 H.
Ruppia spiralis L. 1886 B & V.
Sagina nodosa Fenzl. 18; 32.
Sagina procumbens L. 17; 44. 18; 34.
 var. *crassifolia* 1886 B & V.
Sagina maritima G. Don. 18; 44 (Ook bij *Boerlage* genoemd, doch is volgens Prod. S. proc. *crassifolia*).
Salicornia herbacea L. alg. in de weiden; 1886 B & V; 1905 H.
Sambucus nigra L. 17; 44. 18; 33; Kerkhof 1886 B & V; idem 1905 H.
Scirpus maritimus L. alg.; 1886 B.
 var. *macrostachys* Vis.; 1886 B.
 var. *compactus* Mey.; 1886 B & V; 1893 Sur.
Senecio vulgaris L. 17; 42, 44 1886 B.
Sinapis arvensis L. 18; 33.
Solanum nigrum L. 18; 34.
Sonchus arvensis L. alg. 1886 B & V; 1905 H.
Sonchus asper Hill. 17; 42; 1886 B & V; 1905 H.
Sonchus oleraceus L. 17; 42. 18; 33.
Spergularia marginata Kittel 18; 33, 34; 1886 B & V; 1905 H.
Spergularia media Boiss. alg.; 1886 B & V; 1905 H. is in de Flora van *Heukels* 1934 met de volgende soort verenigd.
Spergularia salina J. et K. Presl. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Statice Armeria L. var. *maritima* Hegi alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Stellaria media Vill. 17; 42. 18; 33; 1905 H.
Suaeda maritima Dum. 17; 44; 1905 H?

Tanacetum vulgare L. 17; 42.
Taraxacum officinale Web. alg.; genuina 1886 B & V.
Trifolium fragiferum L. 18; 33. 1905 H.
Trifolium hybridum L. 18; 34.
Trifolium pratense L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Trifolium repens L. alg.; 1886 B & V; 1905 H.
Triglochin maritima L. alg. 1886 B & V. 1893 V. Sur. 1905 H.
 (Triticum canicum L. 1886 B & V is repens).
Triticum repens L. alg.
 var. *vulgaris dumetorum* 1886 B.
Triticum repens x *juncum* 1886 B & V.
Triticum litorale Host. 18; 33, 34. 1905 H.
Tussilago Farfara L. 17; 44.
Ulmus campestris Mill. Dorp 1905 H.
Urtica dioica L. 18; 34; 1886 B & V; 1905 H.
Vicia sativa L. ssp. *angustifolia* Gaud. 1886 B & V.
Zannichellia palustris L. genuina 1886 B & V; 1905 H.

In de „Grassen om de Zuiderzee” worden de volgende variëteiten voor Marken gemeld:

Agrostis stolonifera L. *compacta* Hartm. *arenaria* J. et W.
Agrostis stolonifera prorepens Koch.
Phragmites communis Trin. var. *salina* J. et W.
Poa annua fm. *flavescens* Dalla Torre.
Poa trivialis angustifolia J. et W.
Puccinellia maritima vormt roodbloeiend gehele weiden, waar-
 tussen slechts enkele exemplaren met goudgele aartjes voor-
 komen. Langs slootkanten: fm. *major* Holmb., langs de
 basaltdijken: fm. *nana* Lang.
Puccinellia retroflexa Holmb. met var. *angustifolia* Holmb.
Puccinellia distans Parl. *litoralis* Holmb.
Puccinellia distans Parl. *prostrata* Beely.
Puccinellia distans Parl. *tenuis* F. et W.
Puccinellia distans x *maritima*.